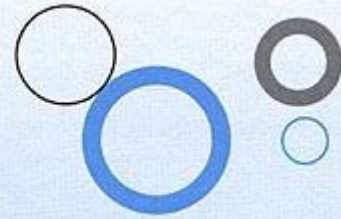

Werkgroep
Ecologisch
Waterbeheer

18 mei ALV

45^e
editie

Nieuwsbrief

mei 2011

Locatie ALV: Waternet, vestiging Loenderveen
Bloklaan 5, 1231 AZ Loosdrecht
Aanmelden via de website www.wew.nu

INHOUD

VAN DE VOORZITTER	3
VAN DE SECRETARIS	5
NIEUWS SUBGROEPEN	7
PROGRAMMA ALV WEW	11
CONCEPT VERSLAG ALV 29 APRIL 2010	12
VERSLAG WETENSCHAPPELIJK DEEL ALV 2010,	14
VERSLAG VAAREXCURSIE DE WIEDEN	15
BERICHT VAN DE PENNINGMEESTER	18
COMMUNICATIES	21
PERSONALIA	24

NIEUWSBRIEF VAN DE WERKGROEP ECOLOGISCH WATERBEHEER

De **NIEUWSBRIEF** is een uitgave van de Werkgroep Ecologisch Waterbeheer. De werkgroep is een vereniging die zich inzet voor een optimale benutting van ecologisch kennis ten behoeve van het waterbeheer in Nederland.

Artikelen, advertenties en mededelingen kunnen aangeleverd worden tot 6 weken vóór een Algemene Ledenvergadering, bij voorkeur via email zonder opmaak. Zie voor redactieadres hieronder

Bestuur

Voorzitter

H. Hoogenboom
Koningsmantelstraat 23-25
2805 KG Gouda
email: hoogenboom@tiscali.nl

Secretaris

Ellis Penning
Deltares
Postbus 177
2600 MH Delft
e-mail: ellis.penning@deltares.nl
Voor WEW-zaken: secretaris@wew.nu

Penningmeester

Ronald Bijkerk
Koeman en Bijkerk ecologisch advies en onderzoek
Postbus 111
9750 AC Haren
Email: r.bijkerk@koemanenbijkerk.nl

Contactpersonen subgroepen

Toepassing Aquat. ecologie in Praktijk (TAP)

Johan Oosterbaan
Hoogheemraadschap van Rijnland
Postbus 156
2300 AD Leiden
e-mail: j.oosterbaan@rijnland.net

Kaderrichtlijn Water

Evalyne de Swart
Tel. 030-6344865
e-mail: evalyne.deswart@grontmij.nl
Sebastiaan Schep
Tel. 0570-697485
e-mail: s.schep@witteveenbos.nl

Sloten

Edwin Peeters
Wageningen Universiteit
Postbus 8080
6700 DD Wageningen
e-mail: edwin.peeters@wur.nl
H. Hoogenboom
Koningsmantelstraat 23-25
2805 KG in Gouda
e-mail: hoogenboom@tiscali.nl

Realisatie

Reinder Torenbeek
Torenbeek Consultant
Tesselschadelaan 33
7314 LL Apeldoorn
email: reinder@torenbeek.nl
Gerwin Bonhof
Koeman en Bijkerk BV, Ecologisch onderzoek en advies
Postbus 14
9750 AA Haren
e-mail: g.h.bonhof@rug.nl

Ecologie en Ethiek

Bram en Lowie van Liere
Gasthuissingel 30
2012 DP Haarlem
email: vanliere@xs4all.nl

Exoten

Roelf Pot
Pandijk 2
7861 TE Oosterhesselen
email: roelfpot@wxs.nl
secretaris: Karin Didderen
Postbus 47
6700 AA Wageningen
e-mail: karin.didderen.wur@wur.nl

Autecologie

Wilco Verberk
Radboud Universiteit Nijmegen
Postbus 9010
6500 GL Nijmegen
e-mail: w.verberk@science.ru.nl

Communicatie

Roelf Pot
Pandijk 2
7861 TE Oosterhesselen
email: roelfpot@wxs.nl

Artikelen uit dit blad mogen worden overgenomen onder volledige bronvermelding.

Redactie Nieuwsbrief/Themanummers:
Evalyne de Swart

3 mei 2011

Twijfels

Mijn opa was een eenvoudig mens. Tijdens zijn werkzame leven was hij speeltuinbaas. Dat werk deed hij vol overgave. Toen ik met een vriendje bij hem in de speeltuin wilde spelen mocht ik gratis naar binnen. Mijn vriendje moest 10 cent betalen maar hij had geen geld bij zich. Wij kwamen er niet in. Mijn opa was een principieel mens. Maar na een herseninfarct kon hij nagenoeg niets meer, niet spreken, niet lopen, niet lezen. Maar hij had wel zijn gevoel voor humor behouden. Althans dat heb ik tot voor kort altijd gedacht.

Mijn neef Jaap en ik woonde bij onze grootouders in. Na het avondeten at mijn grootvader iedere dag een banaan. Iedere avond speelde zich hetzelfde tafereeltje af aan de eettafel. Mijn grootvader hield de banaan voor zich uit. Mijn neef of ik vroegen iets aan onze opa en als hij zich omdraaide beet een van ons de kop van de banaan af. Hij draaide zich dan naar de banaan toe, keek sip en grinnikte. Ik heb de afgelopen 40 jaar geloofd dat hij onze streek leuke vond.

Maar nu twijfel ik daar aan. Volgens mijn nieuwste inzicht had mijn opa een gruwelijke pest aan bananen. Hij at die banaan op om mijn oma te plezieren en hij was blij als mijn neef of ik alvast een halve banaan opaten. Wij haalden geen grap met hem uit maar hij haalde een grap met ons uit. Jammer dat ik het hem niet meer kan vragen of mijn nieuwste inzicht juist is.

Tijdens mijn 16 jaren werken bij het hoogheemraadschap van Delfland heb ik vreselijk veel leuke projecten gedaan. Natuurlijk werk je dan samen met heel veel mensen. Mensen die vaak vol overgave hun werk doen. Van de ruim 400 mensen die daar werkten kende ik er misschien wel 300. Ieder ochtend begroette ik de dames die voor onze koffie zorgde, begroette de portier en ging vervolgens vaak de eerste paar uur van de dag in vergadering. Ik voelde me er thuis, het werk was vaak inspirerend, vernieuwend, er werden mooie discussies gevoerd. Ik heb die 16 jaar met veel plezier gewerkt.

Maar nu twijfel ik daar aan. Wat heeft die 16 jaar nu eigenlijk opgeleverd? Er lopen een paar sloten door het landschap waarvan alleen ik weet hoe die zo vorm hebben gekregen. Er ligt een stapel papier in een archief met mijn naam erop. En wat mij het meest verbaast is het feit dat ik haast nooit meer iemand spreek of zie uit die tijd. Het zijn vage kennissen geworden, geen echte vrienden.

Ik weet niet meer wanneer ik voor het eerst naar een bijeenkomst van de WEW ging. Ik weet wel de keer dat ik een opmerking wilde maken tijdens de deze eerste bijeenkomst. Het was in de academiezaal in Utrecht, tegenover de Dom. Ik drukte het interruptieknopje in en begon mijn vraag te stellen. Eerst even een aanloopje met een zinnetje. Daarna wist ik het niet meer en bleef dus maar doorpraten. Het waren de langste minuten in mijn leven. Na de vergadering vroeg ik aan Bas van der Wal of hem iets was opgevallen. Nee, niets bijzonders zei Bas.

Maar daar twijfel ik nu aan. Niet aan Bas. Hij had niets bijzonders gemerkt. Maar er was wel wat veranderd. Ik was WEW-er geworden.

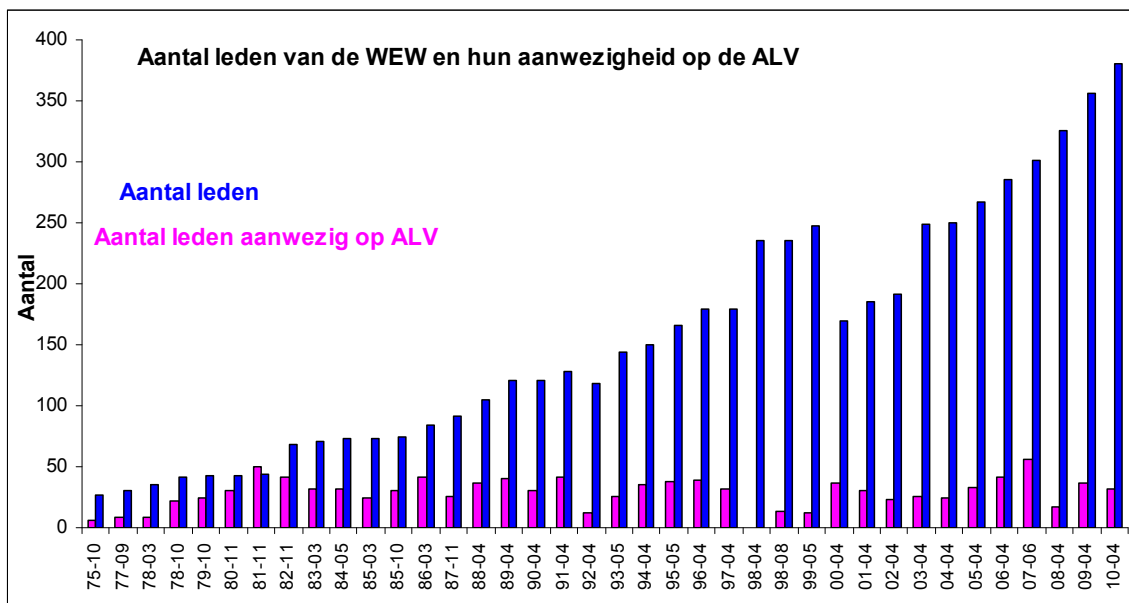
De WEW is een prachtige club. Een bonte verzameling mensen met ideeën over hoe de waterwereld en de wereld van het water er zou moeten uitzien. Daar hebben ze allemaal hun eigen gedachten over. De WEW is het podium om daarover te discussiëren. Vrij van politieke druk, vrij van eigenbelang en vrij van de waan van de dag. Daar is geen twijfel over mogelijk.

Henk Hoogenboom

Onlangs stond in het Bionieuws een artikel over de zoektocht van beroepsverenigingen om zich een identiteit te (blijven) geven. Er is immers een veelheid aan beroeps-gerelateerde verenigingen, die soms competitie lijken te voeren als het gaat om bezoekers voor hun bijeenkomsten en deelnemers aan hun activiteiten. Daarnaast hebben leden steeds minder vrijheid om bijeenkomsten van beroepsverenigingen te bezoeken in de tijd van de baas. Daar moeten we bij de WEW ook rekening mee houden: Zo is bijna de helft van de leden van het Platform Ecologisch Herstel Meren (PEHM) ook lid van de WEW (dat is voor ons zo'n 25%) en hebben we de ALV verschoven naar 18 mei, omdat de eerder geprikte datum vrijwel samenviel met de bijeenkomst van PEHM.

De WEW blijft groeien. In 2007 verwelkomden we nog ons 300ste lid. Dit jaar kunnen we met enige trots het 400ste lid verwelkomen: Paula Penninkhoff (Arcadis). In totaal staat de teller nu 414 leden en ik kan alleen maar concluderen dat het dus allemaal wel meevalt met de teruglopende belangstelling voor verenigingen. Wel is er misschien een verschuiving gaande, waarbij een grotere groep leden 'passiever' het lidmaatschap nuttigt. Het onderstaande plaatje laat zien dat hoewel de WEW meer leden krijgt, het aantal bezoekers van de ALV redelijk stabiel blijft (met data t/m ALV 2010).

Tijdens de WEW-KRW dagen op 16 en 17 maart 2011 hebben we gesproken hoe leden de WEW momenteel ervaren. Er wordt inderdaad ervaren dat er minder 'binding' is tussen afzonderlijke leden, zoals dat vroeger via de subgroepen nog wel gebeurde (bijv. door gezamenlijk een WEW-publicatie te maken). Het lijkt er echter niet op dat jullie zitten te wachten op een digitale versie van het netwerk via bijv. linked-in of facebook. De mededelingen die via de mail binnenkomen functioneren prima, zo niet beter dan een linked-in community was het gevoel tijdens deze discussie.

Ik wil graag benadrukken dat de WEW een vereniging van personen is, die volledig draait op de inzet van vrijwilligers. De WEW is dus zo actief als er actieve leden zijn. Alle leden zijn welkom om dingen te organiseren (bijeenkomsten, excursies, publicaties etc.). Het Algemeen Bestuur (Dagelijks Bestuur + Subgroep-trekkers) biedt zoveel mogelijk ondersteuning bij de uitvoering daarvan (incl. daar waar nodig financieel). Schroom dus niet

als je denkt iets onder WEW-vlag te kunnen organiseren, wacht niet op anderen, maar trek zelf aan de bel, we helpen je graag verder.

Met vriendelijke groet,
Ellis Penning
Secretaris WEW

NIEUWS SUBGROEPEN

Subgroep Realisatie

De subgroep Realisatie richt zich op het organiseren van excursies naar Natuurherstelprojecten die in uitvoering zijn, of onlangs zijn uitgevoerd. Het doel daarvan is dat ecologen kennis en ervaring uitwisselen aan de hand van concrete projecten.

De geplande excursie vorig jaar (2010) naar Waterschap Zuiderzeeland is wegens gebrek aan belangstelling niet doorgegaan. Daarom hebben de trekkers van de subgroep contact gezocht met de STOWA met het voorstel om de KRW-innovatieprojecten als excursiedoel te gebruiken. Er is nu een nauwe samenwerking ontstaan tussen de subgroep en de STOWA.

Als eerste wordt een dubbelluik over het KRW-innovatieproject Droogval georganiseerd: Op 28 juni gaan we naar B-Ware / Radboud Universiteit Nijmegen, waar we de proefvijvers Droogval bekijken. Ook is er aandacht voor de laboratorium-experimenten die in het kader van Droogval bij Deltares plaatsvinden. En omdat we toch in Nijmegen zijn, bekijken we ook de experimenten van het KRW-innovatieproject Baggernut.

Op 25 augustus wordt het experiment op praktijk-schaal in Rottige Meenthe bezocht. Er is eerst een bestuurlijk gedeelte, waarin ook het draagvlak van droogval bij waterbeheerders aan bod komt. Daarnaast wordt wetenschappelijk-inhoudelijk op de resultaten ingegaan en we gaan natuurlijk het gebied bezoeken.

Verder zijn er plannen om een locatie van het KRW-innovatieproject Beekdal Breed Hermeenderen te bezoeken. De plannen hiervoor zijn nog niet verder uitgewerkt.

Reinder Torenbeek en Gerwin Bonhof

Subgroep Exoten

De Subgroep Exoten, beter bekend als Werkgroep Exoten omdat ze tegelijk ook een werkgroep is van NecoV, is ook in 2010 weer zeer actief geweest. Het ledental is uitgegroeid tot 125.

De werkgroep komt twee keer per jaar bijeen voor een huishoudelijke vergadering, organiseert elk jaar een themadag en een workshop en discussieert op een eigen website (www.werkgroepexoten.nl) over exoten. De werkgroep streeft met haar soortenlijst (nog) geen volledigheid na, maar wel een inhoudelijke discussie over de status, identificatie en ontwikkeling van de soorten. Verder wordt allerlei nieuws over exoten uitgewisseld.

Op 3 juni was de workshop 'Exotische vissen - verspreiding, oorzaken, effecten en mogelijke maatregelen' bij Sportvisserij Nederland in Bilthoven. De workshop was georganiseerd in samenwerking met Ravon en het Vissennetwerk. Na enige inleidingen van experts in de ochtend, waren er 's middag 2 zeepkistsessies en een determinatiepracticum. In december was de themadag in Leiden, met als onderwerp 'biologische bestrijding/biologische weerstand, wederom druk bezocht ca 60 deelnemers!.

In 2011 staat een workshop gepland met als thema "mariene exotische" in september en een themadag over "mechanische en chemische bestrijding" voor begin december.

Subgroep Toepassing Aquatische ecologie in Praktijk (TAP)

Van de subgroep TAP is geen informatie ontvangen voor de Nieuwsbrief.

Subgroep Autoecologie

Voor 8 omgevingsfactoren die van belang zijn voor watermacrofauna zijn de preferenties achterhaald, waarbij een inschaling wordt gepresenteerd in verschillende klassen. Dergelijke informatie wordt gegeven voor elke Nederlandse soort waarvan in de literatuur informatie rondom habitatpreferenties beschikbaar is.

Het eindproduct is in de afrondingsfase en wordt hopelijk dit jaar nog uitgebracht als wew/stowa publicatie. Het is de bedoeling om de database ook digitaal beschikbaar te maken om het gebruik en het updaten ervan te faciliteren.

Subgroep KRW

De Subgroep KRW heeft samen met de Subgroep Sloten het wetenschappelijk deel van de ALV 2010 georganiseerd. Het onderwerp was: 'Kleine wateren en de KRW, wat doen we, wat moeten we met kleine wateren? Een verslag van deze bijeenkomst is in deze nieuwsbrief opgenomen.

Verder heeft de Subgroep KRW gezamenlijk met de secretaris Ellis Penning op 16 en 17 mei 2011 de Kaderrichtlijn Water dagen georganiseerd. Woensdagmiddag 16 maart was bedoeld als introductie voor jonge/nieuwe leden van de WEW. Deze middag-bijeenkomst richtte zich op een introductie in de KRW: achtergrond, terminologie, systematiek en concrete invulling door waterschappen. We benaderden de KRW deze dag vanuit een ecologisch gezichtspunt. Presentaties van Diederik van der Molen, Marcel van der Berg, Mario Maessen, Nico Broodbakker, Gerard ter Heerdt en Martijn Antheunisse gaven een beeld van de huidige stand van zaken in KRW-land.

De middag werd afgesloten met een Lagerhuisdebat met de stelling 'De KRW is hemel op aarde voor de ecoloog'. Een levendig debat met voors en tegens werd gewonnen door Marianne Wolfs.

Na het diner gaven we rond het haardvuur een informele introductie over de WEW en hoorden we van de nieuwe leden wat ze van de WEW vinden/verwachten. Ook de STOWA presenteerde zich kort. Deze dag was bedoeld als springplank naar de volgende dag.

Donderdag 17 maart stond de gehele dag in het teken van de evaluatie van de KRW en haar maatlatten. Deze dag was gericht op een breder ecologische publiek met enige voorkennis van de KRW. De afgelopen 10 jaar stonden in het teken van de KRW. Er zijn landelijk maatlatten opgesteld. Op basis van deze maatlatten zijn doelen afgeleid en maatregelen opgesteld. Deze maatregelen zijn opgenomen in de SGBP's. Hoe kijken we terug op deze 10 jaar en wat kunnen we hiervan leren voor de komende 10 jaar? We gingen in op drie samenhangende aspecten: maatlatten, doelafleiding en maatregelen. De centrale vraag was: hoe zijn we tot maatregelen gekomen en hoe staat dit in relatie tot het ecologisch functioneren van watersystemen. Leiden de maatregelen tot een verbetering van de ecologische kwaliteit? Wat is er nodig om de komende 10 jaar een goede invulling te geven aan de KRW? In de ochtend waren er presentaties van Bart Reeze, Eddy Lammens, Peter van Puijenbroek en Maarten Ouboter. In de middag waren er drie deelsessies met de thema's maatlatten, doelen en maatregelen. Deze deelsessie werden ingeleid door de voorzitters van de deelsessies en vervolgens werd over een aantal stellingen gediscussieerd.

De presentaties van de sprekers en het verslag van de bijeenkomst zijn te vinden op de WEW-website (http://www.wew.nu/sub_krw.php).

Hebben jullie suggesties voor nieuwe activiteiten van de subgroep KRW? Laat het ons weten!

Sebastiaan Schep
Evalyne de Swart

Subgroep Sloten

De Subgroep Sloten heeft samen met de Subgroep KRW het wetenschappelijk deel van de ALV 2010 georganiseerd. Het onderwerp was: 'Kleine wateren en de KRW, wat doen we, wat moeten we met kleine wateren? Een verslag van deze bijeenkomst is in deze nieuwsbrief opgenomen.

Subgroep Ecologie en Ethiek

Herintroductie van de otter.

De subgroep Ecologie en Ethiek exploreert de ethische aspecten van ecologisch handelen. Uitgangspunt is een praktische situatie waarbij voor en tegen wordt geëvalueerd vanuit beide gezichtspunten. De subgroep vergadert ad hoc, dat wil zeggen dat er per onderwerp één of meer vergaderingen aan gewijd worden. In een onder de WEW leden gehouden enquête kwamen een aantal te bespreken onderwerpen naar voren waaronder herintroducties, biomanipulatie en exoten.

Twee onderwerpen en twee symposia per onderwerp heeft Ecologie en Ethiek georganiseerd. Beide erg succesvol. Resultaten staan op de website www.wew.nu/sub_ethiek.php. De otterbijeenkomsten resulteerden tevens in drie artikelen:

- *Bram van Liere, 2004. 'Why philosophers should be interested in otters, and why otters should be interested in philosophy', IUCN Otter Spec. Group Bull. 21 (1) 5-9 (2004). http://www.wew.nu/ethiek/iucn_article.pdf*
- *Liere, Bram E. van & Lowie E. van Liere, 2005. Reintroduction of the otter (*Lutra lutra*) in the Netherlands did it really meet international guidelines? *Lutra* 48, 131-134*
- *Lowie E. van Liere en Bram E. van Liere, 2008. De herintroductie van de otter met *Argusogen* bekeken. *Argus* 1, 1—12 http://www.wew.nu/ethiek/Argus2008_1_ottersFr.pdf*

De Zoogdierverseniging heeft daarna aandacht besteed aan de otter en zal dat verder gaan doen. Nog steeds doen we pogingen om via verschillende gremia boven tafel te krijgen hoeveel otters er zijn doodgereden, één van de redenen waarom wij vinden dat de richtlijnen van de IUCN niet zijn nagevolgd. Via het bijhouden van persberichten kwamen we tussen 2002 en april 2010 op 32, Alterra meldde mondeling dat het er 43 waren (op het muskusratten symposium in Lelystad, zie verder). Toezegging werd gedaan (10 juni 2010) de meest recente cijfers in het Compendium voor de Leefomgeving op te nemen, maar daar passen blijkbaar alleen succesverhalen. In 2010 hebben we onderbouwing geleverd aan de Partij voor de Dieren, die een dreigende herintroductie in het Groene Hart wilde voorkomen. Met succes, althans voorlopig. Overigens zijn acties via de PvdD niet altijd los te zien van de twee trekkers van E&E beiden de Partij vertegenwoordigen (Staten Noord Holland en HHR van Rijnland). Dat geldt ook voor het volgende onderwerp.

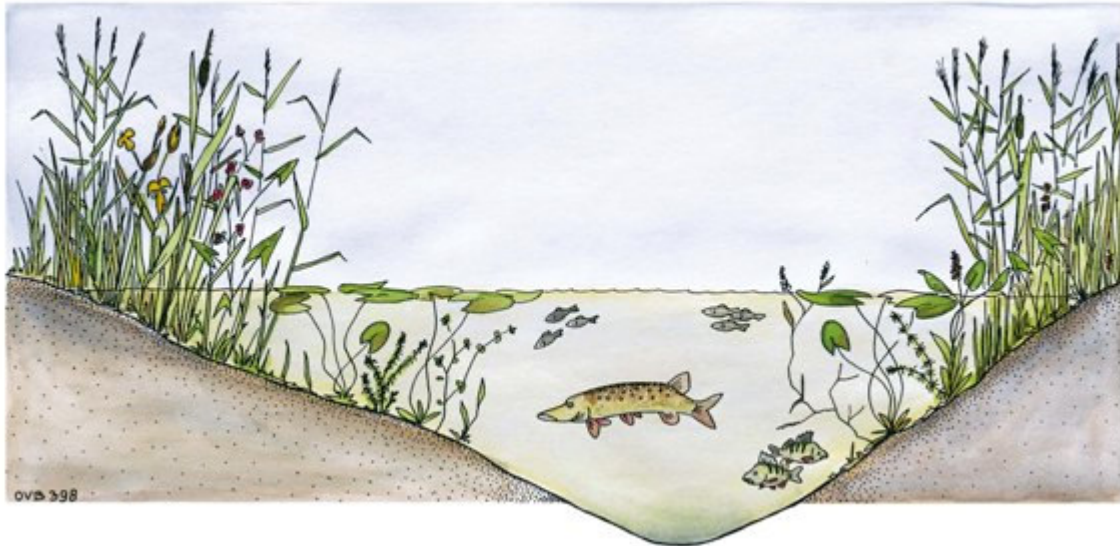
Muskusratten

Ook hier organiseerde E&E twee symposia, net als bij de otters was de belangstelling ervoor groot, mat name trokken we veel belangstelling van andere groepen, inclusief de muskusrattenvangers zelf. Weer hebben we een uitgebreide rapportage op de WEW site

gezet. Uiteindelijk heeft de Zoogdiervereniging het stokje overgenomen met een groot symposium april 2010 in Lelystad.

E&E levert regelmatig bijdragen aan andere bijeenkomsten. Voorbeelden: Shallow Lakes 2005 (biomanipulatie), WEW Naardermeer (Normen en waarden in het Naardermeer), WEW jaarvergadering 2010, PHEM 2010 (Otters in het Groene Hart)

Lowie van Liere
Bram van Liere

PROGRAMMA ALV WEW

Datum: 18 Mei 2011

Plaats: Waternet, vestiging Loenderveen,
Bloklaan 5
1231 AZ Loosdrecht

Programma:

09.30 Ontvangst met koffie.
10.00 Wetenschappelijk deel

Onderwerp:

Visstandbeheer, van twee kanten bekeken (sportvissers vs ecologen/ visvangen vs visuitzetten)

Dagvoorzitter: Edwin van der Pouw-Kraan (Grontmij)

Sprekers: Eddy Lammens (Waterdienst): '*Visstand, visserij en waterbeheer vanuit het perspectief van de waterbeheerder*'
Marco Kraal (Sportvisserij Nederland): '*Reflecteren over beheren*'

Toelichting wetenschappelijk deel

In deze bijeenkomst zullen twee sprekers aangeven hoe zij denken over de rol en de belangen van hun eigen organisatie als het gaat om visstandbeheer.

10.00 uur Inleiding door de voorzitter wetenschappelijk deel Edwin van der Pouw Kraan
10.10 Lezing Marco Kraal
10.40 Lezing Eddy Lammens
11.10-11.40 Discussie.

11.40- 12.00 Koffie

12.15- 13.15 ALV. Huishoudelijk deel

1. Opening door voorzitter, vaststelling agenda
2. Mededelingen
3. Verslag vorig ALV
4. Korte mededeling trekkers subgroepen
5. Financiën
6. Verslag Kascommissie: Alv moet stemmen over het voorstel van de penningmeester (van het bestuur) om de contributie voor de leden op € 0 te handhaven Anne Fortuin treed af na 3 jaar.
7. Reprise: Afscheid Jan Hylkema,
8. Ereleden: Het bestuur stelt 3 nieuwe ereleden aan u voor.
9. Rondvraag
10. Volgende vergadering
11. Sluiting

13.15 - 14.00 Lunch

14.00 – 14.30 Introductie op de excursie door Gerard Ter Heerdt (Waternet) 'Biomaniplatie in Loenderveen-Oost'

14.30- 16.00 Rondvaart en wandeling rond Loenderveen-Oost

16.00- 17.00 Borrel met hapjes

CONCEPT VERSLAG ALV 29 APRIL 2010

Aanwezig op de ALV: 32 leden, aangemeld hadden zich 36 leden. 15 leden waren met kennisgeving afwezig. De WEW telde op 29 april 381 leden.

1. Opening

Voorzitter Henk Hoogenboom opent de vergadering om 11.55 uur.

2. Mededelingen

- *Penningmeester Jan Hylkema en subgroep-trekker-sloten Edwin Peeters zijn vandaag helaas verhinderd.*

3. Verslag van de vorige ALV vergadering (Apeldoorn, zie Nieuwsbrief). Verslag van de excursie te Apeldoorn ter info, zie eveneens de Nieuwsbrief.

Enkele opmerkingen en discussies n.a.v. verslag:

- Het ledenaantal is 356 ipv 256 op 21 april 2009
- Lowie van Liere meldt dat de getallen mbt tot stuk Otters in het verkeer (nieuwsbrief 44) niet correct zijn (43 verkeersslachtoffers ipv 32)
- Actie Henk naar TAP. Henk heeft contact gehad met Johan Oosterbaan. Johan zoekt een opvolger voor het trekkerschap van de subgroep. Hierop volgt een discussie over de functie en het functioneren van TAP. Er waren vier leden mede-actief binnen de groep. We besluiten deze mensen te benaderen om een nieuwe trekker te vinden. Als geen nieuwe trekker wordt gevonden zal op de volgende ALV worden voorgesteld TAP bij gebrek aan trekker en initiatieven op te heffen (**actie 1 bestuur**.)
- Bas van der Wal vraagt naar de subgroep Autecologie, en hoe het met het op handen zijnde rapport verder gaat. We gaan nu proberen autecologie aan te zetten het rapport eind dit jaar af te laten ronden of anders een concept beschikbaar te laten stellen (**actie 2 bestuur**).
- Het vermogen van de WEW staat ivm financiële crisis nog altijd op de Roparco rekening, maar we willen graag dat dit wordt overgezet naar een duurzamere bank (ASN of Triodos). (**actie 3 penningmeester**)
- Bas van der Wal biedt zijn diensten aan om een selectie van de WEW-publicaties die nog niet gedigitaliseerd zijn om te laten zetten in pdf en ze via de hydrotheek beschikbaar te stellen. Jan Hylkema was hier namens het bestuur mee bezig en wordt gevraagd contact op te nemen met Bas voor afhandeling (**actie 4 Jan Hylkema**)
- Al meerdere jaren loopt de wens voor een nieuwe toekomst-visie/statement voor de WEW. Er is een korte discussie over de juridische haikbaarheid van een soort van 'beroepscode' en er wordt opgemerkt dat het goed zou zijn hier wat uitgebreider over na te denken. Het bestuur zal proberen een middag over het onderwerp te organiseren (**actie 5 bestuur**)
- Nav actie 6. Henk heeft in zijn stuk 'van de voorzitter' in nieuwsbrief 44 een statement op persoonlijke titel gemaakt over de houding van Sportvisserij Nederland t.o.v. Actief Biologisch Beheer. Dit stuk is ook breder verspreid dan alleen de WEW nieuwsbrief en heeft veel reactie opgeroepen zowel van SN als van collega-ecologen. Er volgt een discussie over hoe te reageren op SN en hoe het vraagstuk ABB breder te behandelen. Stowa is bezig met het opstellen van een facts- en figures stuk door wetenschappers. Dit kan als basis dienen voor verdere discussies. Er wordt besloten om, wanneer dit STOWA stuk in concept klaar is een bijeenkomst te organiseren over ABB/uitzetten van vis/visstandbeheer. Henk heeft hiervoor ook het Platform Ecologisch Herstel Meren aangesproken, maar zij hebben nog geen definitief antwoord gegeven.

Vanuit de WEW zullen Henk Hoogenboom met Edwin van der Pouw Kraan met evt. nader aan te wijzen afwezige geïnteresseerde leden de dag voorbereiden (**Actie 6 Henk en Edwin**). Er is in de discussie over SN-ABB ook aandacht is gevraagd voor de discutabele houding van SN t.o.v. het ecologisch waterbeheer en aquatisch ecologen in het algemeen en dat dit aanleiding zou kunnen zijn om nog weer eens te werken aan een soort van intentieverklaring van de WEW (wat zijn de idealen/doelstellingen van de WEW t.a.v. het waterbeheer mede gezien het feit dat we het water vaak met meerdere belangengroepen moeten delen) (**gekoppeld aan actie 5 bestuur**). Tevens wordt besloten de correspondentie tussen Henk en SN op een besloten deel van de WEW site ter beschikking te stellen aan de overige leden (**Actie 7 webmaster**).

4. Korte aanvullende mededelingen van trekkers van de subgroepen, een uitgebreider verslag staat in de Nieuwsbrief 44.
 - Subgroep realisatie wil graag de KRW innovatie-projecten gaan bezoeken in 2010.
5. Financiën, verslag over 2009 en begroting 2010 (zie Nieuwsbrief). - Kascommissie
 - Herman van Dam en Anne Fortuin hebben de financiën bekeken en vergeleken met bankafschriften. Zij hebben een betrouwbaar financieel beeld geconstateerd en verzoeken de vergadering de penningmeester voor 2009 te dechargeren. Vergadering keurt dit onder acclamatie goed (**Besluit 1**).
 - Het eigen vermogen is nog steeds ongeveer k€ 22. Herman stelt voor om dit bedrag wel te laten groeien, maar meer activiteiten van de subgroepen zijn gewenst.
 - Het aantal donateurs is gezakt van 30 naar 20. De 120 euro per werkgever is een richtbedrag. Herman doet een oproep aan de leden om actiever te volgen hoe de donaties worden afgehandeld binnen de administratie van hun werkgever.
 - De contributie wordt vastgesteld op € 0 en de begroting van 2010 wordt onder acclamatie goedgekeurd (**Besluit 2**).

6. Benoeming nieuwe kascommissie.

- *Herman van Dam treedt af, een nieuw lid moet gekozen worden*

Lowie van Liere wil de taak van Herman van Dam overnemen. Hetgeen de goedkeuring van de ALV heeft.

Tegelijkertijd wordt door de secretaris ook de vacature voor de nieuwsbrief genoemd omdat Pieter Sollie graag wil stoppen met deze functie. Evalyne de Swart biedt aan de taak over te nemen. Hetgeen de goedkeuring van de ALV heeft.

7. Bestuursverkiezing

- *Het bestuur stelt Ronald Bijkerk voor als opvolger van Jan Hylkema.*

Er hadden zich geen andere kandidaten gemeld bij de secretaris. Onder luid applaus wordt Ronald Bijkerk de nieuwe penningmeester (**Besluit 3**). Henk Hoogenboom verwelkomt zijn komst in het Dagelijks - en Algemeen Bestuur met een bloemenhulde.

8. 'Rondje projecten', voorbereid door de voorzitter

Naast de binnengekomen meldingen die in de nieuwsbrief zijn opgenomen nog enkele andere:

- Herman van Dam geeft een korte presentatie over zijn evaluatie van het basismetnet hydrobiologie in Hollands Noorderkwartier: trendanalyse 1982-2007 (sloten). Deze presentatie is te vinden op de website
- Bas van der Wal vertelt dat het handboek hydrobiologie bijna klaar is. Hierin wordt aandacht gegeven aan alle praktische aspecten van veld/lab en statistische analyse van

dataverkrijging en verwerking. Dit boek wordt op 16 en 17 september gepresenteerd met een tweedaagse bijeenkomst op Texel, waarbij 1 dag lezingen en 1 dag praktijk. Overnachtingen worden geregeld.

- Het platform ecologisch herstel meren organiseert op 5 en 6 september een excursie naar de Holsteinische Schweiz, het merengebied rond Plön (Duitsland). Binnenkort kan men zich aanmelden via de PHEM-site op de Helpdesk Water. PHEM-leden ontvangen hierover een mededeling.

9. Rondvraag
Geen vragen

10. Volgende vergaderdatum
Voorstel voor de volgende ALV:

Donderdag 21 april 2011

11. Sluiting van de huishoudelijke vergadering om 12.45 uur.

**VERSLAG WETENSCHAPPELIJK DEEL ALV 2010,
9-04-2010, NATUURMONUMENTEN ST-JANSKLOOSTER**

Evalyne de Swart trapt af. Het inhoudelijk deel van de ALV is in naam georganiseerd door de subgroepen KRW en sloten, maar in de praktijk vooral door Henk Hoogenboom. De kleine wateren staan centraal, omdat de focus binnen de KRW op de grote wateren ligt. Vennen, sloten, kanalen, kreken, duinrellen e.a. dreigen hier de dupe van te worden. De waterkwaliteit van deze wateren moet geborgd worden in waterbeheerplannen (waterschappen) in samenwerking met provincies die een specifieke status kunnen toedelen aan kleine wateren (HEN/SED, waterparels). Sprekers zijn Harmke van Dam (Natuur- en Milieufederatie Utrecht), Anne Dolmans (Provincie Utrecht) en Peter van Puijenbroek (Planbureau voor de Leefomgeving).

Harmke van Dam constateert dat er binnen de KRW gekozen is voor een focus op grote wateren, omdat er anders een te grote (papieren) verplichting ontstaat richting EU. De KRW biedt in essentie bescherming aan alle wateren (art. 1a: bescherming voor alle wateren van bron tot zee). Kleine wateren zijn karakteristiek voor het Nederlandse landschap en zijn vaak dicht bij huis. Toch is er vanuit waterschappen en provincies vaak weinig aandacht voor. Ze verdienen daarom bescherming. In samenwerking met de Provincie Utrecht is gekeken of er een inspanningsverplichting mogelijk is voor kleine wateren. Dit heeft geleid tot de aanwijzing van 25 waterparels (oorspronkelijk 48 waterparels, veel waterparels in het gebied van Stichtse Rijnlanden zijn afgevallen). Aan de hand van een aantal voorbeelden (o.a. Oostelijke Vechtplassen, Botshol, Terra Nova, fortgrachten, Mastenbroekse Polder) laat ze zien wat de context is van verschillende kleine wateren. Vooral voor kleine wateren met een EHS doelstelling ziet ze goede kansen. Er is in potentie geld beschikbaar mits de doelstelling voldoende is uitgewerkt. Ze concludeert dat door creatieve vormen van financiering meer bescherming mogelijk is dan nu het geval is. Bij de Provincie Utrecht is er (onder druk van o.a. de Natuur- en Milieufederatie) in het waterplan wel iets vastgelegd over de bescherming van waterparels, maar is er geen wil om hier invulling aan te geven. Er wordt gewezen op de EHS. Een ieder wordt opgeroepen dit op te pakken.

Anne Dolmans benadrukt de rol van de provincie die voornamelijk gericht is op afstemming. Doel en aanpak moeten zoveel mogelijk uniform zijn. De KRW beschermt maar 5% van de wateren in de Provincie Utrecht. De provincie Utrecht werkt samen met de provincie Gelderland aan een methodiek voor wateren die buiten de door het Rijk aangewezen KRW-waterlichamen vallen. Deze methodiek volgt in grote lijnen de KRW-methodiek, maar is soberder van opzet. Zo hoeft alleen het meest gevoelige biologische kwaliteitselement bemonsterd te worden. Er is discussie over of de doelen ook formeel moeten worden

vastgesteld. Het standpunt van de Provincie Utrecht is dat de doelen niet bestuurlijk moeten worden vastgesteld. De doelen vormen een middel en zijn richtinggevend voor de gebiedsprocessen. Alle wateren moeten voldoen aan een basiskwaliteit. Het is nog onduidelijk wat de basiskwaliteit inhoudt. Voor wateren met een specifieke natuurwaarde geldt een hogere ambitie. Dit biedt kansen voor waterparels. Overigens wordt opgemerkt dat er al veel maatregelen worden genomen in kleine wateren.

Peter van Puijenbroek geeft een samenvatting van resultaten van zijn onderzoek naar trends in waterkwaliteit voor het Compendium voor de Leefomgeving. Hij vergelijkt de trend voor kleine wateren met die van grote wateren. Van de kleine wateren zijn sloten het minst beschermd. Ze vallen (grotendeels) buiten het beschermingsregime van zowel KRW als Natura2000. Er zijn relatief veel data beschikbaar in vergelijking met grote wateren, hoewel de hoeveelheid iets lijkt af te nemen. Het is lastig om iets over de trend in sloten te zeggen, omdat de jaar tot jaar variatie groot is. Bovendien is de bandbreedte rond de mediaan groter dan voor andere wateren. Toch lijkt de kwaliteit licht te verbeteren. Hij benadrukt dat sloten meer aandacht behoeven. Naast de nutriëntenproblematiek vormt vismigratie een belangrijk probleem. Mogelijk kan de paling centraal staan als symbool voor herstel, zoals zalm in de grote rivieren centraal staat.

VERSLAG VAAREXCURSIË OVER DE WIEDEN, MIDDAG 29 APRIL 2010

Met twee fluisterboten van Natuurmonumenten maakten de ca. 35 deelnemers van de WEW-ALV, een vaartocht over De Wieden, begeleid door Wessel Fokkema die tot voor kort beheerder was van dit gebied. De Wieden vormt, samen met de Weerribben, naast Nationaal Park, inmiddels ook een Natura 2000 gebied, met een gezamenlijke oppervlakte van ca. 12.000 ha. De karakteristieke vegetaties zijn vegetaties van open water, jonge verlandingen, trilvenen, veenmosrietlanden, strooiselruigten, dotterbloemhooilanden, broekbossen, weidevogelgraslanden.

Bij prachtig warm voorjaarsweer vertrokken we vanaf het Bezoekerscentrum De Wieden door de Vaarsloot- Zuid langs rietland met massaal bloeiende Dotters en Pinksterbloemen, en ook met de typische tjaskermolentjes en bundels gemaaid riet. Langs de oevers bloeiden Moeras-, Oever-, en Pluimzegge. In het water was nog geen vegetatie, afgezien van veldjes met jonge Waterlelie. Al gauw zagen we Zwarte sterns vliegen bij de broedvlotjes, alsook Visdiefjes, Wulp en Aalscholver. In het riet hoorden we de enthousiaste zang van de Kleine karekiet, Rietzanger en Snor, en ook zagen we de Rietgors.

We voeren verder aan de westkant over de grote Beulakerwijde (de Korversgaten) en daar kwamen de boten even bij elkaar om van Wessel uitleg te krijgen over het watersysteem: tot 1998 werd water van de Friese boezem ingelaten bij Ossenzijl (Weerribben). Na 1998 komt het inlaatwater (waterinlaat is nodig omdat het plas-/laagveengebied hoger ligt dan het omringende land) vanuit het Drentse plateau bij Steenwijk het gebied binnen en dit wordt enerzijds naar De Weerribben geleid en anderzijds komt het vanaf het westelijke Vollenhover Meer via het Stroink gemaal de Beulaker Wijde binnen, en vandaar naar de andere plassen van De Wieden. Zodoende is sinds 1998 de waterkwaliteit aanzienlijk voedselarmer (diep in het gebied totaal P \square 0,05 mg/l en in vaarten en kanalen 0,08 – 0,1mg/l) en helderder, en komen er bijzondere waterplanten voor (o.a. kranwieren,

waaronder de zeer zeldzame *Nitella hyalina*) en vissen als Grote en Kleine modderkruiper, en Rivierdonderpad en Gestreepte waterroofkever. Het Beulakerwilde is een soort voorraadvat waar het water relatief lang verblijft. Het waterpeil van de plassen fluctueert tussen 73 en 83 cm NAP. Vooral in het voorjaar wordt water ingelaten, vanwege het lage winterpeil t.b.v. het riet oogsten en de dan optredende langdurige droge periodes. Op den duur wil men een grotere peilschommeling (tussen -63 en -87 cm), maar dit is nog in studie. Zo vindt in De Wieden een grote praktijkproef plaats bij de Kierse Wijde en ook op een plaats in de Weerribben. Door de goede waterkwaliteit diep in het gebied, komen er steeds meer mooie sloten voor met helder water en zeldzaamheden als Kleinste egelskop en Stijve moerasweegbree, Kwabaal en Kleverige poelslak. Wessel houdt een pleidooi voor het vaststellen van aparte normen en doelen voor sloten in het kader van de KRW, hierbij aansluitend bij het thema van de ochtendlezingen. De sloten in De Wieden zouden dan referentie kunnen zijn voor de hoogste kwaliteit.

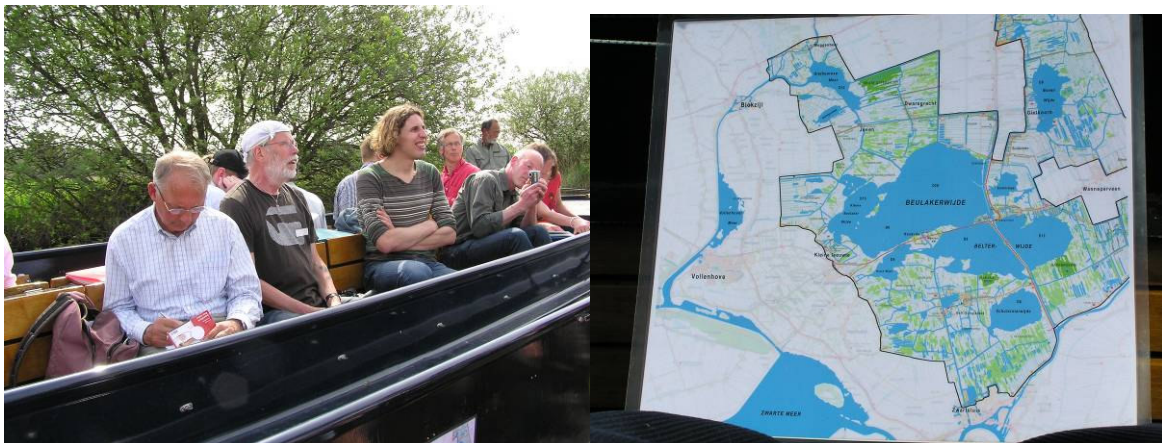

Wessel vertelde ook over het beheer van de rietlanden waar steeds meer cyclisch beheer wordt toegepast. Men graaft dan nieuwe petgaten zodat de successie weer teruggezet wordt naar open water. Of men plagt de bovenste laag weg van oud rietland. Op één plaats zagen we de ruggetjes van dit afschraapsel liggen, dat in twee jaren weer vergaat. Bij niets doen zou alles dichtgroeien met moerasbos. Zo wordt ook het natte en schrale karakter van de rietlanden bevorderd, en daarmee de biodiversiteit.

Er komen in De Wieden maar liefst 167 Rode Lijstsoorten (flora en fauna). Voordat we aan de noordwest-kant van de Beulakerwilde de Walengracht invoeren, werden we gewezen op de hier in het trilveenlandje voorkomende Groenknolorchis als voorbeeld van een RL soort. De Walengracht loopt naar het Duinigermeer en het Giethoornse Meer, beide natuurlijke meren met een zandbodem. In het Duinigermeer zijn eind jaren 90 ABB-maatregelen genomen (wegvangen van vis en elektrische borstel barrières om weer inzwemmen te

voorkomen), hetgeen resulteerde in helder water met veel kranswiervegetaties. Door latere verstoring van de barrières is er weer veel vis ingekomen en zijn de kranswiervegetaties verminderd, hoewel de waterhelderheid is gebleven. In de Schutsloterwilde waar een slibodem is, is ook vis weggevangen om de bodem te stabiliseren. Dit heeft geresulteerd in helderder water, maar het P-gehalte is er nog te hoog om onder watervegetaties te krijgen. Wessel vertelde ook nog dat een natte verbinding tussen Weerribben en De Wieden in de fase van een planstudie is. Een van de problemen hierbij is dat er aan de Weerribben-kant een diepe polder (2 m) ligt. En verder ligt er een plan van een natte Oost-West-verbinding tussen het Drents-FrieseWold en Wieden/Weerribben met hierin vistrappen en allerlei gradiënten, maar hier werkt de Provincie Overijssel nog niet mee. Vanaf de Walengracht takten we oostwaarts af en voeren door de Cornelisgracht naar het fraaie dorpje Dwarsgracht en zuidwaarts de Beulakerwilde op. In de rietlanden bij Dwarsgracht zagen we mooie veldjes Pinksterbloem en ook jonge planten van de Moeraswolfsmelk (RLsoort). Circa 16.15 u waren we weer terug bij het Bezoekerscentrum De Wieden, alwaar we nog gezellig wat napraatten met glaasje en hapje. Al met al een zeer geslaagde excursie!

Jan Simons (mei 2010),
met dank aan Wessel Fokkema voor de naderhand nog gegeven extra informatie.

BERICHT VAN DE PENNINGMEESTER

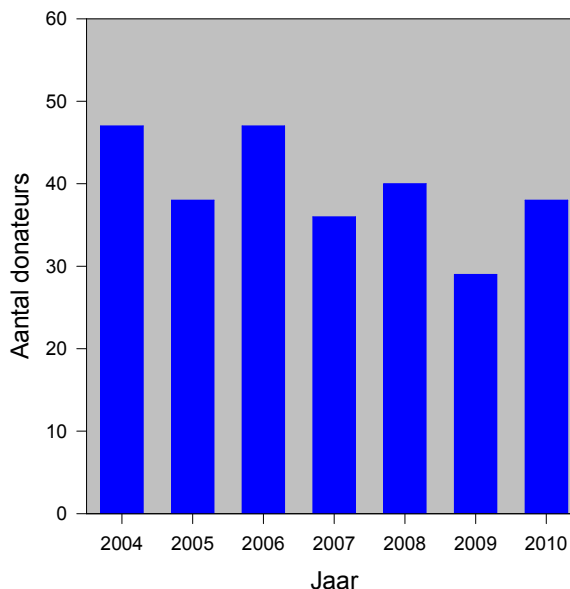
Baten en lasten in 2010

In het financieel verslag over het boekjaar 2010 zijn alle baten en lasten opgenomen die betrekking hebben op dit boekjaar, ongeacht de datum van betaling of ontvangst.

Daarnaast zijn lasten verwerkt die ontstaan zijn in vorige boekjaren, die verlaat gefactureerd zijn en waarvoor geen reservering in eerdere verslagen was opgenomen.

Baten

De baten van de WEW komen voort uit donaties en rente. Het bedrag aan donaties in 2010 bedroeg 7350,- euro en is bijeengebracht door 38 donateurs. Dit bedrag is hoger dan begroot en het aantal donateurs is weer op het fluctuerende niveau van vóór 2009. De hoogte van de rente op de Roparco rekening is conform de begroting.

Lasten

Het totaal van de lasten over het boekjaar was iets lager dan begroot. Een financiële tegenvaller in 2010 vormden de verlate facturen voor de exotendagen van 2008 en 2009.

Resultaat

Het boekjaar is afgesloten met een positief resultaat van 1484,- euro, na verrekening van de kosten uit voorgaande jaren.

Balans

Het eigen vermogen van de WEW is in 2010 toegenomen met 1081,- euro.

Begroting

De begroting voor 2011 is gebaseerd op de werkelijke kosten in 2010 vermeerderd met de kosten van voorgenomen extra activiteiten en uitgaven. Deze extra activiteiten zullen in 2011 tot een negatief resultaat leiden. Dit kan ruimschoots gefinancierd worden uit het vermogen van de WEW. Het voorstel aan de ALV is:

- om de begroting voor 2011 vast te stellen;
- om de contributie voor leden voor 2011 vast te stellen op nul euro;
- om uitvoering te geven aan de motie van de ALV d.d. 21 april 2009, door de Robeco spaarrekening om te zetten in een ASN spaarrekening.

Haren, 14 april 2011 Ronald Bijkerk

Balans per 31 december 2010

Activa		Passiva	
ING-rekening	5565	Eigen vermogen	23480
Spaarrekening	17591		
Voorraad themanummers	0		
Nog te ontvangen	1435	Nog te betalen	1110
Totaal	24590	Totaal	24590

Toelichting

Nog te ontvangen: In 2011 ontvangen donaties voor het boekjaar 2010

Nog te betalen: In 2011 betaalde rekeningen Exotendag 2 dec 2010 en ING 4e kw artaal 2010

Resultatenrekening 2010

	Begroting	Werkelijk	
	2010	2010	Vorige jaren
Baten			
Donaties	5000	7350	
Rente	400	405	
Themanummers	50	0	
Totaal baten	5450	7755	
Lasten			
Kamer van Koophandel	35	52	
Nieuwsbrief	100	0	
Vergaderkosten/zaalhuur	2500	2892	1541
Reiskosten	300	160	11
Attenties	400	162	18
Themanummers	500	0	
Porto- en kantoorartikelen	250	0	
Website	500	1357	
Overige kosten	200	0	
Bankkosten	50	68	11
Totaal lasten	4835	4690	1580
Resultaat	615	3064	-1580
Na verrekening vorige jaren		1484	

Toelichting

'Vorige jaren' betreft kosten die vóór 2010 ontstaan zijn en in 2010 betaald.

Begroting boekjaar 2011

	Begroting 2011	Werkelijk 2010	Werkelijk 2009	Werkelijk 2008
Baten				
Donaties	7400	7350	4635	7399
Rente	300	405	386	154
Themanummers	0	0	0	0
Totaal baten	7700	7755	5021	7553
Lasten				
Kamer van Koophandel	26	52	26	27
Nieuwsbrief	0	0	0	0
Vergaderkosten/zaalhuur	8400	2892	3887	1265
Reiskosten	200	160	456	135
Attenties	500	162	488	50
Themanummers	2000	0	0	20
Porto- en kantoorartikelen	300	0	0	0
Website	170	1357	167	167
Bankkosten	70	68	62	62
Overige kosten	0	0	0	0
Totaal lasten	11666	4690	5086	1726
Resultaat	-3966	3064	-65	5827

Opmerking

Enkele posten in de overzichten van 2008 en 2009 zijn verhoogd ten opzichte van de eerdere verslagen op grond van nagekomen, in 2010 betaalde facturen.

Onze donateurs in 2010

Aquaterra KuiperBurger	Torenbeek Consultant
Aqwa	Wageningen Universiteit
Brachion Idee	Wanningen Waterconsult
DHV Ruimte en Mobiliteit	Waternet
Gemeenschappelijk Waterlaboratorium (GWL)	Waterschap Aa en Maas
Grontmij Nederland	Waterschap Brabantse Delta
Herman van Dam Adviseur Water Natuur	Waterschap De Dommel
Het Waterlaboratorium	Waterschap Groot Salland
Hoogheemraadschap van Schieland en Krimp	Waterschap Hollandse Delta
Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden	Waterschap Hunze en Aa's
Hoogheemraadschap Delfland	Waterschap Noorderzijlvest
Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	Waterschap Reest en Wieden
Hoogheemraadschap van Rijnland	Waterschap Regge en Dinkel
Koeman en Bijkerk	Waterschap Rijn en IJssel
KWR Watercycle Research Institute	Waterschap Rivierenland
Roelf Pot onderzoek- en adviesbureau	Waterschap Roer en Overmaas
RWS Corporate Dienst	Waterschap Scheldestromen
Sportvisserij Nederland	Waterschap Velt en Vecht
STOWA	Wetterskip Fryslân

COMMUNICATIES

Twee vensters op de zelfde waarheid: over een verantwoord gebruik van TWN.

Roelf Pot

Al jaren is duidelijk dat er veel misgaat met het beheer, en vooral de uitwisseling, van data over biologische waarnemingen. De belangrijkste problemen zijn de toegankelijkheid van opgeslagen data, de vaak onduidelijke betekenis van het getal waarmee de hoeveelheid van de waargenomen soorten wordt aangeduid, en bovenal: de naamgeving van de soorten. TWN (Taxa Waterbeheer Nederland) is de recentste poging om orde te scheppen in de naamgeving in de hydrobiologie en iedereen wordt nu geacht alleen de namen te gebruiken van deze lijst. Op zichzelf een zeer waardevolle stap vooruit, maar de problemen worden er niet volledig mee opgelost en in combinatie met de huidige software soms zelfs verergerd. Ik bepleit in beperkte kring al jaren een goed werkende oplossing hiervoor, maar krijg de handen tot nu toe niet op elkaar. Ik heb daarom besloten zelf de oplossing uit te werken, maar vraag daarbij de hulp van de leden van de WEW. Op mijn website ga ik in op dit initiatief, met de voorlopige werknaam Thys³ en de mogelijkheden tot deelname: www.roelfpot.nl/thys3. In dit stukje beschrijf ik de essentie van het probleem en de oplossing.

Het venster van de taxonoom

Een taxonoom refereert zijn taxonnamen aan de auteurs die de taxa hebben beschreven, door die auteursnamen achter de taxonnamen te zetten met het jaar van publicatie. De beschrijvingen staan in honderdduizenden verschillende publicaties en alleen specialisten binnen bepaalde groepen hebben het overzicht en een oordeel over welke namen en beschrijvingen correct zijn en welke niet.

Er is een wildgroei op internet van overzichtlijsten ontstaan waarin al deze namen staan opgesomd. Deze lijsten bevatten ook verouderde namen, maar die zijn dan verbonden aan een ander, geldig synoniem. De lijsten zijn voortdurend in beweging omdat er steeds meer namen bijkomen en de geldigheid van namen wordt herzien.

Het venster van de waarnemer

Een waarnemer refereert zijn taxonnamen aan een identificatiewerk. Dat kan een veldgids zijn, een sleutel voor een heel beperkte groep, of een encyclopedisch naslagwerk. Het zijn altijd sleutels tot het herkennen van individuen volgens de door de taxonomen gegeven beschrijvingen, maar gemodificeerd door de auteurs van deze identificatiewerken omdat ze de onderscheidende kenmerken van de soorten op de eerste plaats stellen.

Sommige individuen worden met de éne sleutel op een andere naam gebracht dan met een andere sleutel, niet alleen omdat er fouten of interpretatieverschillen in de sleutels kunnen zitten, maar vooral omdat de sleutels nooit compleet zijn. Ze bevatten altijd slechts soorten uit een bepaalde regio, zelfs als ze compleet voor die regio heten te zijn: er worden voortdurend nieuwe taxa ontdekt en beschreven. Alle namen zijn in combinatie met het identificatiewerk echter wel altijd herleidbaar.

Dataverwerking

Alle databases voor het opslaan van waarnemingen gaan uit van standaardlijsten van namen. Dat begon met lijsten van namen uit identificatiewerken en de registratie van waarnemingen was daarmee eenduidig en correct. De uitwisseling tussen verschillende systemen wordt echter een probleem als niet iedereen dezelfde identificatiewerken gebruikt. Hetzelfde probleem doet zich voor bij vergelijking van waarnemingsdata met indicatorlijsten zoals Ebeo-beoordeling en KRW-beoordeling die niet per sé de zelfde naamgeving volgen. Vergelijking met buitenlandse data is vrijwel altijd problematisch.

Er is een ontwikkeling geweest naar standaardlijsten die de namen van zo veel mogelijk identificatiewerken bevatten. Waarnemingen kunnen dan, ongeacht het gebruikte identificatiewerk worden opgeslagen onder de namen op zo'n standaardlijst. Maar dat gaat

ook fout, want daarbij wordt een stabiele en eenduidige relatie verondersteld tussen de identificatiewerken en de standaardlijst en die is er niet.

Met TWN is een poging gedaan de probleem die zich daarbij voordoen op te lossen door de meest gebruikte synoniemen en interpretaties ook op te nemen, maar ook dat blijkt toch op allerlei manieren fout te gaan, zeker na verloop van tijd. Als bijvoorbeeld een taxonnaam wordt opgesplitst, dan krijgt de oorspronkelijke naam twee betekenissen; de reeds ingevoerde data krijgen daarmee dus een dubieuze betekenis, tenzij ze meteen worden gecontroleerd en aangepast, het liefst door de oorspronkelijke waarnemers. Elke verandering geeft daarmee een risico op informatieverlies. Bij conversie van hele datasets blijkt dat helemaal vaak fout te gaan en vergissingen zijn in de praktijk zo goed als onherstelbaar.

Oplossing

De oplossing is het loskoppelen van de taxalijsten voor waarnemingen van de standaardlijsten voor uitwisseling van gegevens. Waarnemingen moeten worden opgeslagen in relatie tot de gebruikte identificatiewerken en uitwisseling moet plaatsvinden op basis van standaardlijsten volgens de actuele (dynamische) taxonomische inzichten. De energie moet dan worden gestoken in het bijhouden van de koppeling tussen de identificatiewerken en de standaardlijsten omdat de eerste vast staan en de tweede veranderen. Deze oplossing maakt het mogelijk dat data altijd in de oorspronkelijke vorm worden ingevoerd en bewaard en er dus geen fouten meer insluipen. Bovendien is kwaliteitsborging dan mogelijk. Conversie vindt pas plaats vóór elk gebruik, altijd volgens de meest recente inzichten en naar een standaard naar keuze. In de hydrobiologie in Nederland is die standaard momenteel TWN, maar voor toepassing van Ebeo-beoordeling is dat de oudere TCN en voor intercalibratie van de KRW-maatlatten is dat het Europese Rebecca.

Software

Om dit mogelijk te maken is een nieuwe generatie software nodig; software die in staat is dynamisch met meerdere soortenlijsten te werken. Het principe daarvan heb ik al in 1996 ontwikkeld (OpName2) en deze database vormt de basis van QBWat. QBWat koppelt de namen van verschillende taxalijsten aan de namen van de KRW-maatlatten op het moment dat dat gevraagd wordt. Als er dan een interpretatiewijzing plaatsvindt dan heeft dat geen gevolgen voor de oorspronkelijke data.

Omdat de databasesoftware nog onder DOS draait en de 64-bits versies van Windows Vista en Windows 7 geen DOS meer ondersteunen, ga ik dat databasesysteem updaten. In één moeite door kan ik er ook een zelfstandig werkend databasepakket van maken dat de oplossing biedt die ik hierboven beschrijf. De bedoeling is dat ik daarmee aantoon dat het kan, waarna hopelijk de echte softwarespecialisten het overnemen.

Het opbouwen van taxalijsten van alle gebruikte identificatiewerken en het leggen van de verbindingen tussen synoniemen en TWN is iets dat ik niet alleen kan. Veel specialisten hebben die lijsten echter al wel eens gemaakt en ik wil daar graag gebruik van maken. Bij de regiegroep van TWN is veel kennis verzameld over interpretaties en ook daar wil ik graag gebruik van maken.

Voor nadere informatie, ook over de onderbouwing van diverse beweringen in dit stuk, en vooral ruimte voor discussie en ontwikkeling: www.roelfpot.nl/thys3

Met dank aan Herman van Dam en Ronald Bijkerk voor de vruchtbare discussies over dit onderwerp, een gezamenlijke publicatie is in de maak; verder met dank aan Frans Kouwets voor de discussies over TWN.

Hogere beschikbaarheid van zuurstof in warm water

Wilco Verberk

In warm water kunnen aquatische dieren last krijgen van zuurstofgebrek. Dit wordt vaak verklaart vanuit het feit dat er minder zuurstof oplost in warm water. Recent onderzoek laat echter zien dat de beschikbaarheid van zuurstof in warm water juist hoger is omdat de lagere oplosbaarheid ruimschoots wordt gecompenseerd door een hogere diffusie coëfficiënt. Simpelweg het meten van de hoeveelheid zuurstof geeft dus niet een goede maat geeft voor de werkelijke beschikbaarheid.

Door van de werkelijke beschikbaarheid uit te gaan konden de (positieve) effecten van zuurstof op de soortenrijkdom van watermacrofauna en de grootte van organismen beter worden verklaard. Daaruit volgt dat zuurstofgebrek bij hogere temperaturen vooral ontstaat door dat de zuurstofvraag (metabolisme) harder stijgt dan het aanbod. Aangezien zuurstof ook effect heeft op de maximale temperatuur die soorten kunnen tolereren heeft dit nieuwe inzicht consequenties voor het voorspellen en het tegengaan van de effecten van klimaatverandering.

Voor meer informatie zie: Verberk WCEP, Bilton DT, Calosi P & Spier JI (2011) Oxygen supply in aquatic ectotherms: Partial pressure and solubility together explain biodiversity and size patterns. Ecology in press; <http://dx.doi.org/10.1890/10-2369.1>

Ledenbestand

De WEW heeft in 2010 25 nieuwe leden kunnen verwelkomen. Tevens zijn in 2011 reeds 16 nieuwe leden aangemeld. Daarnaast betreuren wij het overlijden van ons Ere-lid Bert Higler.

Nieuwe leden 2010	Nieuwe leden 2011 (update t/m 5 april 2011)
<ol style="list-style-type: none">1. Sander Wijnhoven (NIOO-CEME)2. Pieter Buijs (Nelen & Schuurmans Consultants)3. Robert Sikkes (Waterproef)4. Arno Folkers (Waterschap Hunze en Aa's)5. Mike de Waal (Leefomgeving.com)6. Leon van Kouwen (Deltares)7. Anja Verschoor (RIVM)8. Marco de Redelijkheid (Roer en Overmaas)9. Guus Rietbergen (Waternet)10. Jo Packet (Inst. Voor Natuur- en Bosonderzoek)11. Anne Dolmans (Provincie Utrecht)12. Reijer Hoijtink (Arcadis)13. Igor Spierts (VisAdvies BV)14. Wim van der Meer (Waterschap Veluwe)15. Janny Vos (CABI Nederland)16. Roy van Hezel (WS Noorderzijlvest)17. Bas Spanjers (HDSR)18. Hans Merks (WS Rivierenland)19. Marco van der Laan (Waternet)20. Martin van den Hoorn (Regelink)21. Edith Velema (HHS Hollands Noorderkwartier)22. Flora Rosenbrand (WS Fryslan)23. Yvonne van Scheppingen (WS Scheldestromen)24. Tjeerd du Bois (WS Rivierenland)25. Laura Verbrugge (Universiteit Nijmegen)	<ol style="list-style-type: none">26. Merel Soons (Universiteit Utrecht)27. Roy Veldhuizen (STOWA)28. Rob Gerritsen (WS Vallei en Eem)29. Paula Penninkhoff (Arcadis) 400st lid30. Remko Andeweg (Bureau Stadsnatuur Rotterdam)31. Paul Jeschar (Waterschap Rivierenland AQUON)32. Remco Schreuders (Tauw bv)33. Arie Naber (RWS Waterdienst)34. Huibert van Rossum (WS de Hollandse Delta)35. Bart Bos (Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden)36. Irene de Lange (Provincie Overijssel)37. Nicolaas van Everdingen (Watermaatwerk)38. Gerrit Vossebelt (Waterdienst)39. Anton Joosten (Joosten Hydrobiologisch Onderzoek en Advies)40. Imke Leenen (Grontmij)41. Sander Lagerveld (Stichting Waterproef)
	<p>Beëindiging lidmaatschap Halette de ruiters (geëmigreerd) Bert Higler (overleden)</p>

De Werkgroep Ecologisch Waterbeheer is een vereniging die zich inzet voor een optimale benutting van ecologisch kennis ten behoeve van het waterbeheer in Nederland. De Werkgroep geeft minimaal één maal per jaar een **NIUWSBRIEF** uit en heeft daarnaast een publicatiereeks van **THEMANUMMERS**:

WEW-01	<i>Biologische Waterbeoordeling. Methoden voor het beoordelen van Nederland oppervlaktewater op biologische grondslag.</i> L. de Lange & M.A. de Ruiter, eindredactie, 1977. Werkgroep Biologische Waterbeoordeling. (Niet meer verkrijgbaar)
WEW-02	<i>Biologische waterbeoordeling: instrument voor waterbeheer?</i> P.F.M. Verdonschot & L.W.G. Higler (redactie). 1987. Werkgroep Biologische Waterbeoordeling; Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum. (Verkrijgbaar via IBN-Wageningen)
WEW-03	<i>Biologische Waterbeoordeling. Een theoretische beschouwing.</i> Pieter Schroevers, 1991. Een uitgave van de Werkgroep Ecologisch Waterbeheer.
WEW-04	<i>De maakbaarheid van de Natuur.</i> Verslag van een discussiemiddag van de Werkgroep Ecologisch Waterbeheer, Subgroep Standaardisatie. Onder redactie van E.T.H.M. Peeters, P.T.J.C. van Rooy, H.A.M. Ketelaars & M. Fellingner, 1994. Speciale uitgave Nieuwsbrief 20, Werkgroep Ecologisch Waterbeheer.
WEW-05	<i>Levensgemeenschappen van brakke wateren, aanzet tot een beschrijving en bescherming.</i> Werkgroep Ecologisch Waterbeheer, werkgroep Brakke wateren. December 1995. prijs fl 10,-
WEW-06	<i>Beken stromen. Leidraad voor ecologisch beekherstel.</i> Verdonschot P. et al, 1995. WEW-06, STOWA 95-03, Utrecht. (Verkrijgbaar bij firma Hageman Verpakkers, Zoetermeer)
WEW-07	<i>Leidraad voor ecologisch beekherstel in discussie.</i> Discussieverslag n.a.v. het concept: "Beken stromen". Onder redactie van O.Driessen en P. Verdonschot, 1995.
WEW-08	<i>Lijst van de Nederlandse Chironomidae.</i> Alexander Klink en Henk Moller Pillot, mrt 1996.
WEW-09	<i>Habitat evaluatie procedure: een bruikbaar instrument voor het (regionaal) waterbeheer.</i> Verslag van een discussiemiddag (1 november 1995) van de Werkgroep Ecologisch Waterbeheer. Onder redactie van: M. Fellingner, J. Friedrich, E.T.H.M. Peeters, oktober 1996.
WEW-10	<i>De aquatische levende rupsen van Nederland, proeftabel en autecologie.</i> H. Vallenduuk, H. Cuppen en G. van der Velde.
WEW-11	<i>Inlaat van systeemvreemd water.</i> Verslag van discussiemiddagen. Onder redactie van Jan Hylkema en Ria Hunink, september 1997.
WEW-12	<i>Evaluatie en verder ontwikkeling van ecologische beoordelingssystemen.</i> Verslag van een STOWA workshop 3 april 1997 Onder redactie van R. Maasdam en S. Klapwijk, november 1997.
WEW-13	<i>Natte natuur tussen wal en schip?!</i> Verslag van een workshop van de Werkgroep Ecologische Waterbeheer, subgroep standaardisatie. Onder redactie van J.C Friedrich, A. Fortuin en M. Fellingner, november 1997.
WEW-14	<i>Aquatisch-ecologische instrumenten voor de toekomst.</i> Verslag van een workshop van de Werkgroep Ecologisch Waterbeheer subgroep Ecologische Instrumenten in samenwerking met IKC-N en STOWA, Onder redactie van Piet F.M. Verdonschot en Stefanie N. Janssen, juli 1998.
WEW-15	<i>Naar een gedifferentieerde en gebiedsgerichte watermormering.</i> Verslag van een workshop van de WEW subgroep sloten op 17 september 1998. Onder redactie van E. van Dijk.
WEW-16	<i>Naar standaardisatie van visstandmonitoring en -beoordeling.</i> Verslag van een workshop van de WEW subgroep Sloten op 2 december 1998. Onder redactie van S.Semmekrot, december 1999.
WEW-17	<i>Handleiding bemonsteringsapparatuur aquatische macro-invertebraten.</i> Werkgroep Standaardisatie Macro-invertebraten Methoden & Analysen. December 1999.
WEW-18	<i>Handleiding bemonsteringsapparatuur aquatische macro-invertebraten.</i> Werkgroep Standaardisatie Macro-invertebraten Methoden & Analysen. Juli 2001.
WEW-19	<i>Zeldzaamheid van de macrofauna van de Nederlandse binnenwateren.</i> Onder redactie van R.Nijboer & P. Verdonschot. Juli 2001.
WEW-20	<i>Ecologisch waterbeheer in de toekomst met een blik uit het verleden.</i> Symposium ter gelegenheid van het afscheid van drs. Jean JP Gardeniers dd 21 februari 2002. Onder redactie van Edwin Peeters, januari 2004.
WEW-21	<i>Geannoteerde standaardlijst van determinatieliteratuur voor Nederlandse aquatische macro-invertebraten.</i> Werkgroep Standaardisatie Macro-invertebraten Methoden en Analyse (WSMMA). Redactie Barend van Maanen en Ton van Haaren.
WEW-22	<i>WATER IS, als er WATER IS.</i> Uitgave ter gelegenheid van het veertigjarig bestaan van de WEW. Redactie: Peter Heuts, Lowie van Liere, Bas van der Wal, Bert-Jan van Weeren. Tevens Stowa publicatie 2007-10. Juni 2007